

2010D01849

21 322

Kinderopvang

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld d.d. ..

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mw. Dijkma, d.d. 20 november 2009 inzake het door de Inspectie van het Onderwijs uitgebrachte onderzoeksrapport: «Inspecteren is vooruitkijken – Inventarisatie van factoren die van invloed zijn op het uitvoeren van inspecties kinderopvang door GGD-en» (Kamerstuk 31 322, nr. 69). Bij brief van ... heeft de staatssecretaris deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković-van Bommel

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. *Inleiding*
2. *Het onderzoeksrapport «Inspecteren is vooruitkijken»*
3. *Beleidsconclusies*

II Reactie van de staatssecretaris

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het rapport van de Inspectie van het Onderwijs (IvHO) met als doel het bieden van inzichten die kunnen leiden tot verbetering van de uitvoering bij gemeenten en GGD-en nadat in 2007 was gebleken dat ongeveer een derde van de wettelijk verplichte inspecties niet werd uitgevoerd. De bedoeling van het rapport is handvatten te bieden om de praktische organisatie van de inspecties bij de GGD en de gemeenten te verbeteren. De leden zijn van mening dat het erg belangrijk is dat de GGD-en de toezichthoudende taak naar behoren uitvoeren. Het gaat hier immers om toezicht op opvang van een kwetsbare groep, namelijk kleine kinderen. Toezicht op de uitvoering en vervolgens handhaving van de regels die we met elkaar hebben afgesproken, is dan ook van het grootste belang. Niet alleen moet de GGD het wettelijk aantal opgedragen inspecties op kinderopvang uitvoeren, de gemeenten moeten, mede op basis daarvan, kunnen handhaven. De leden onderschrijven met de staatssecretaris de conclusies en aanbevelingen van het onderzoeksrapport door de IvHO over het toezicht door de GGD-en op de kinderopvang. De leden hebben wel nog enkele vragen over de uitkomsten van het rapport en de reactie van staatssecretaris daarop.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de beleidsreactie van de staatssecretaris inzake het onderzoeksrapport van de IvHO «Inspecteren is vooruitkijken – Inventarisatie van factoren die van invloed zijn op het uitvoeren van inspecties kinderopvang door GGD-en». De leden onderschrijven de mogelijkheden van de IvHO om tot verbetering van de uitvoering van het toezicht van kinderopvang te komen. Over dit onderzoek en de beleidsreactie hebben de leden echter nog enkele vragen.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris en het onderzoeksrapport van de IvHO «Inspecteren is vooruitkijken». De leden hebben herhaaldelijk in debatten aangegeven zich zorgen te maken of de GGD in staat is om alle kinderopvangcentra, peuterspeelzalen en de gastouderadressen te controleren. Met de nieuwe wet kinderopvang en de harmonisatiewet kinderopvang en peuterspeelzalen krijgen de GGD-en een aanzienlijke taakverzwaring. De leden zijn van mening dat de kwaliteitseisen in de kinderopvang een groot goed zijn en dat het belangrijk is dat deze ook gehandhaafd worden, maar dan moeten de GGD-en wel voldoende capaciteit en ruimte hebben om deze taak uit te kunnen voeren. Helaas heeft de brief van de staatssecretaris en het onderzoeksrapport van de IvHO deze leden niet gerust gesteld.

2. Het onderzoeksrapport «Inspecteren is vooruitkijken»

De leden van de CDA-fractie maken zich grote zorgen over de capaciteit bij de GGD nu het nieuwe stelsel van gastouderopvang is ingevoerd dat zorgt voor extra druk op de GGD-en. Kan de staatssecretaris nog een keer toelichten waarom zij, ook in het licht van de uitkomsten van dit rapport,

van mening is dat er geen capaciteitsproblemen zullen ontstaan bij de GGD? Uit de belangrijkste conclusies blijkt immers dat er bovenal een cultuurverandering moet gaan ontstaan bij de GGD en gemeenten en dit is niet iets dat op korte termijn bewerkstelligd kan worden, ook niet met inzet van de tien miljoen euro aan extra middelen. Bovendien blijkt nu juist uit het rapport dat er een bovenmatig effect uitgaat van het inzetten van tijdelijke krachten en het feit dat het veel tijd vergt om een inspecteur op te leiden.

Kan de staatssecretaris aangeven of er voor 2010 voldoende budget is voor de GGD-en om alle inspecties uit te voeren, nu uit het rapport blijkt dat volgens de gemeenten en GGD-en onvoldoende budget voor onder andere 2007 één van de belangrijkste redenen was voor het niet voldoende uitvoeren van de handhavende taken, zo vragen de leden. De leden zijn benieuwd of de invoering van het risicogestuurd toezicht inderdaad zal leiden tot minder capaciteitsproblemen. Kan de staatssecretaris een toelichting geven op de ervaringen met en effecten van risicogestuurd toezicht tot nu toe?

De leden verbazen zich over de uitkomst van het rapport dat er per gemeente verschillen zijn in de duur en kosten van een inspectiebezoek. Deze leden zijn van mening dat het niet zo mag zijn dat kinderopvanginstellingen of gastouder(bureaus) in verschillende gemeenten onderhevig zijn aan inspectiebezoeken die te zeer verschillen. Dit zou voor elke gemeente min of meer gelijk moeten zijn, anders leidt dit tot rechtsongelijkheid die niet uit te leggen is. Graag ontvangen deze leden een reactie van de staatssecretaris.

Verder zijn de leden benieuwd wat het percentage gemeenten is dat de handhaving op orde heeft en welke gemeenten worden aangeschreven door de IvhO omdat zij achterblijven. Kan de staatssecretaris aangeven of het vooral om kleine of om grote gemeenten gaat die achterblijven? Is verder duidelijk wat de oorzaken zijn van het achterblijven van deze gemeenten?

Ten slotte vragen de leden of het mogelijk is informatie te delen over «best practices», zodat GGD-en en gemeenten van elkaar kunnen leren zonder het wiel zelf uit te hoeven vinden.

De leden van de PvdA-fractie lezen in het onderzoek van de IvhO dat de voornaamste conclusie is dat gemeenten en GGD-en in 2007 en 2008 onvoldoende budget beschikbaar hadden om adequate controles uit te voeren. De leden horen graag of de staatssecretaris van mening is dat met het beschikbare budget van tien miljoen euro (in 2009: 11,9 miljoen euro) in het jaar 2010 de garantie gegeven kan worden dat GGD-en nu wel goede controles kunnen uitvoeren. Zeker in het licht van de extra inspectietaken die zijn gemoeid met de controle van de gastouders. Veel van de aangedragen verbeterpunten van de IvhO liggen op het vlak van planning en voorbereiding tussen gemeenten en de GGD-en onderling. Een aangedragen verbeterpunt van het IvhO is de vraag naar een onderzoek om zicht te krijgen op hoe de verschillende GGD-en hun werk organiseren, in relatie tot de kosten die gemoeid zijn met de inspecties kinderopvang. De leden horen graag hoe de staatssecretaris tegen deze aanbeveling aankijkt en of zij voornemens is om dit onderzoek te laten uitvoeren. Een andere vraag van deze leden is, of er nu inderdaad echt sprake is van uniform toezicht door de GGD-en. De staatssecretaris zegt in de eerste alinea van haar beleidsreactie dat dit zo is, terwijl bij een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer over het Wetsvoorstel OKE (Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang)¹ in september 2009 de overkoepelende organisatie van GGD-en nog pleitte voor geüniformeerd toezicht. Blijkbaar waren er nog significante verschillen, zo constateren deze leden.

¹ Kamerstuk 31 989.

De leden van de SP-fractie merken op dat de GGD-en pas in 2008 extra middelen hebben gekregen omdat de helft van alle GGD-en in 2007 aangaven te weinig middelen te hebben voor de uit te voeren inspecties. Pas eind 2008 hadden zij voldoende inspecteurs om ook voldoende inspecties uit te voeren. In hoeverre zijn deze extra middelen toereikend? Houdt het Rijk rekening met de toenemende groei van vraag naar kinderopvang? In hoeverre worden gemeenten geattendeerd op het feit dat ook zij rekening moeten houden met deze toenemende vraag naar kinderopvang? Hoe gaat de staatssecretaris ervoor zorgen dat er voldoende inspecteurs zijn zo dat alle organisaties en gastouders ook daadwerkelijk gecontroleerd kunnen worden? Voorts merken deze leden op dat de verschillen van prijzen en de duur van inspecties per GGD verschillen. Zij vragen of er geen uniforme regeling voor alle GGD-en kan worden gemaakt? Zo nee, waarom niet, zo vragen deze leden.

3. Beleidsconclusies

De leden van de PvdA-fractie lezen in de beleidsreactie op het rapport «Kwaliteit gemeentelijk toezicht Kinderopvang 2007»¹, waar de staatssecretaris naar refereert in haar beleidsbrief, dat in 2009 verder zal worden gegaan met het omzetten van de gemeentelijke registers in een geautomatiseerd systeem, de zogeheten Gemeenschappelijk Inspectie Ruimte (GIR). De leden delen de mening van de staatssecretaris dat een volledig gemeentelijk register het voor gemeenten eenvoudiger maakt om de kwaliteit van de kinderopvang te handhaven. De leden horen graag hoeveel gemeenten de gegevens al hebben omgezet naar het GIR. Voorts merken deze leden op dat alle gemeenten, die de uitvoering van het toezicht en de handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang op orde hebben, van de IvhO vóór 2010 bericht krijgen. Met gemeenten waarbij dit niet het geval is zal de IvhO gerichte afspraken maken. De leden horen graag bij hoeveel gemeenten dit nog niet op orde is. Voorts vragen de leden welke sancties hieraan verbonden zijn. Is er een deadline voor deze gemeenten? Hoeveel tijd krijgen zij nog voordat de zaken echt op orde moeten zijn, zo vragen deze leden.

Tot slot vragen de leden wanneer de Kamer geïnformeerd zal worden over de uitwerking van de motie van het lid Kraneveldt-van der Veen², waarin een verzoek aan de regering ligt besloten om in gesprek te gaan met de branche om tot de ontwikkeling te komen van een certificering of een keurmerk voor de kinderopvangbranche. De leden vragen het in de context van deze beleidsbrief omdat de leden van mening zijn dat certificering of een keurmerk op termijn de werkdruk bij de GGD en de IvhO en de toezichtsdruk bij de kinderopvangaanbieders kan verlagen. In dit kader horen de leden graag ook in hoeverre de regering al bezig is met het instellen van een onafhankelijke toezichthouder voor de kinderopvangbranche, zoals verwoord in de motie van de leden Koşer Kaya en Kraneveldt-van der Veen.³

De leden van de SP-fractie vragen of de staatssecretaris het met deze leden eens is dat toezicht en handhaving een belangrijke taak is van de gemeenten en GGD-en om de kwaliteit van kinderopvang te kunnen waarborgen. Kan de staatssecretaris uitleggen waarom zij niet van plan is om het beschikbare geld voor toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang te oormerken? Deze leden zijn van mening dat in tijden dat de gemeenten enorme bezuinigingen op het gemeentefonds staan te wachten het niet verantwoord is om toezicht en handhaving op de kwaliteit van de kinderopvang te laten concurreren met stoeptegels en lantaarnpalen, maar dat dit geld geoormerkt moet zijn. Zeker gezien het feit dat in 2007 30% van de wettelijk verplichte jaarlijkse inspecties niet werden uitgevoerd. De leden vinden dit onwenselijk.

¹ Kamerstuk 31 322 nr. 59.

² Kamerstuk 31 874 nr. 32.

³ Kamerstuk 31 874 nr. 40.

Tevens blijkt uit het rapport dat er bij gemeenteambtenaren een gebrek is aan kennis over de financiering van toezicht en handhaving kinderopvang, hoe gaat de staatssecretaris dit verbeteren, zo vragen de leden.

Deze leden vragen tevens hoe de staatssecretaris ervoor gaat zorgen dat alle gemeenten meer de regie in handen nemen en ervoor zorgen dat zij ook de wettelijke taak op toezicht en handhaving op de kwaliteit van de kinderopvang kunnen garanderen.

Kan de staatssecretaris garanderen dat voor 1 september 2010 alle gastouders zijn geïnspecteerd zodat zij ingeschreven kunnen worden in het register kinderopvang? En kan de staatssecretaris garanderen dat de gemeenten en GGD-en kunnen voldoen aan hun wettelijke taak om alle kinderopvangorganisaties en straks ook alle peuterspeelzalen te inspecteren, zo vragen de leden.

II Reactie van de staatssecretaris